

Сергієнко Анна

студентка

Грабовецький Олександр

старший викладач

ВП НУБіП України "Ніжинський агротехнічний інститут"

ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Громадянське суспільство є основою і фундаментом становлення демократичної держави та свідченням її правового розвитку. Формування в нашій країні громадянського суспільства відбувається досить повільно на фоні доволі складних політичних та економічних процесів.

Для України позитивним буде досвід європейських країн у сфері розвитку інститутів громадянського суспільства, а також по зміцненню довіри до органів державної влади. У Віденській декларації про зміцнення довіри до уряду, його учасники розробили ряд рекомендацій щодо шляхів зміцнення довіри до органів державної влади: забезпечення легітимності уряду; встановлення пріоритетів у наданні послуг та забезпеченні доступу до них; підвищення прозорості в цілях боротьби з корупцією; розширення доступу до інформаційно-комунікаційних технологій; підтримка ефективного залучення громадянського суспільства; заохочення конструктивної зацікавленості вільних засобів масової інформації; створення умов для розвитку партнерських зв'язків між державним, неурядовим та приватним секторами [4, с. 259].

Взаємодія громадянського суспільства і держави має формуватися на засадах взаємної співпраці, партнерства. Держава формуючи інституційно-правове середовище сприяє розвитку громадянського суспільства. Наприклад, дієвим механізмом співпраці є розробка стратегічних документів. Алгоритм розробки стратегії розвитку громадянського суспільства включає декілька послідовних етапів:

1. Аналітичний – аналіз суспільних потреб, поточного стану розвитку громадянського суспільства та виявлення тенденцій його розвитку. Вивчення та аналіз іноземного досвіду.

2. Проблемний – визначення проблем, на які спрямована стратегія.
3. Цільовий – визначення мети, яку планується досягти на етапі реалізації стратегії, а також визначення основних принципів.
4. Мотиваційний – спрямований на розробку умов, які мають бути сформовані для досягнення мети визначеної у стратегії, передбачає формування мотиваційного механізму, обґрунтування фінансових джерел.
5. Результуючий – визначення механізму реалізації плану.
6. Моніторинговий – розробка механізму спостереження, менеджменту та контролю в процесі реалізації стратегічних етапів.
7. Оцінюючий – визначення змін за результатами реалізації стратегії.

Досвід Європейських країн показує, що створення Національного фонду може стати важливою частиною системи підтримки розвитку громадянського суспільства та інструментом ефективної співпраці між державою та громадянським суспільством. Успішне функціонування Національного фонду залежить від декількох факторів, а саме: відповідність діяльності фонду потребам організацій громадянського суспільства та їх залучення до розробки стратегії діяльності фонду; чітко визначені стратегія та пріоритети діяльності фонду на національному та регіональному рівнях, форми та розмір підтримки; передбачуваність та дотримання фінансових зобов'язань уряду у фінансуванні фонду; збалансоване управління фондом, яке підтримується належним менеджментом та громадським наглядом; незаангажовані та аполітичні рішення; чітко визначені очікувані результати діяльності фонду та рівень його впливу на розвиток ОГС (організацій громадянського суспільства).

У свою чергу ОГС мають докласти більше зусиль для посилення своїх управлінських можливостей; інформування громадськості та державних органів про свою діяльність і досягнення. Необхідним є подальше створення сприятливих умов для формування та розвитку громадянських

компетентностей людини на всіх рівнях освіти та у всіх складниках освіти, що дасть змогу громадянам краще розуміти та реалізувати свої права в умовах демократії, відповідально ставитися до своїх прав та обов'язків, брати активну участь у суспільно-політичних процесах, а також усвідомлено забезпечувати захист, утвердження та розвиток демократії [5]. Зокрема, необхідним є організація інформаційно-просвітницьких заходів та лекційних курсів, спрямованих на підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування з проблематики громадянського суспільства.

Важливою формою реалізації демократії та способом залучення населення до управління суспільством і державою є громадський контроль (є одним з видів соціального контролю, що здійснюється об'єднаннями громадян та самими громадянами). Інформатизація суспільства поступово переміщує громадський контроль зі сфери контролю за капіталом і працею – в інформаційну сферу вибудовуючи системи стримувань і противаг між державним і громадянським наглядом. Можна погодитись з А. М. Михненко та С. О. Кравченко, що використання таких методів громадянського контролю, як: контрольна перевірка, громадський моніторинг, експертиза, аудит, розслідування підвищує ефективність взаємодії держави та громадянського суспільства [1, 3].

Основними шляхами побудови громадянського суспільства в Україні є:

- розширення масової бази влади, підвищення політичної культури населення, створення нових можливостей участі громадян в управлінні державними і суспільними справами;
- активізація процесу роздержавлення усіх сфер суспільного життя, формування справжніх інститутів громадянського суспільства як ринкового, так і неринкового характеру (благодійні фонди, споживчі товариства, клуби за інтересами, товариства, асоціації тощо), розвиток різних форм громадського самоврядування і самодіяльності.

- постійне удосконалення контрольних механізмів, тобто механізмів зворотного зв'язку від суспільства до держави;
- максимальне розширення сфери судового захисту прав і свобод людини, формування поваги до права і до закону;
- виховання нормального природного патріотизму – національного і державного – на основі поваги до національної історико-культурної спадщини;
- зміцнення свободи інформації і гласності, відкритості суспільства на основі щонайширших зв'язків із зарубіжним світом;
- піднесення рівня суспільної свідомості, подолання явищ соціальної пасивності.

Отже, на сучасному історичному етапі Українська держава має підходити до формування громадянського суспільства з огляду на специфічні риси українського менталітету. На законодавчому рівні має бути закладена якісно нова модель правової організації життя людини і суспільства, відповідно до якої весь державний і суспільний механізм спрямовується на здійснення та захист прав і свобод людини [2, с. 100].

Список використаних джерел:

1. Горник В. Г., Кравченко С. О. Взаємодія держави та громадянського суспільства у запобіганні корупції як чинник національної безпеки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління*. Київ: ТНУ, 2018. Т. 29(68). № 3. С. 123-130.
2. Лотюк О. До проблеми розуміння функцій громадянського суспільства. *Право і громадянське суспільство*. Київ: Вид-во КНУ ім. Тараса Шевченка, 2013. № 2. С. 96–103.
3. Михненко А. М., Кравченко С. О., Мартиненко В. Ф. Механізми взаємодії суспільства і влади: підручник. Київ: НАДУ, 2013. 210 с.
4. Національні та міжнародні механізми фінансування громадянського суспільства. Міжнародні заходи зміцнення довіри між державою та громадянським суспільством. Київ: Фенікс, 2016. 336 с.
5. Результати моніторингу ефективності реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства на регіональному

рівні: веб-сайт. URL: <http://samoorg.com.ua/blog/2018/07/19/20077/> (дата звернення: 07.11.2020).

Сидорович Олександр,

д.і.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Вища школа України чітко визначила орієнтир на входження у світовий освітній простір, продовжує здійснювати модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, дедалі наполегливіше працює над втіленням кредитно-модульної системи організації навчання.

Варто зауважити, що спроби надати загальноєвропейського характеру вищій освіті фактично розпочались ще у 1957 році разом із підписанням Римської угоди. Згодом ці ідеї розвинулись в рішеннях конференції міністрів освіти 1971 та 1976 років та у Маастрихтському договорі 1992 року. Наступні роки характеризуються запровадженням різноманітних програм під егідою ЄС, Ради Європи, що сприяли напрацюванню спільних підходів до вирішення транснаціональних проблем вищої освіти. Нарешті 1997 року під егідою Ради Європи та ЮНЕСКО було розроблено і прийнято Лісабонську конвенцію про визнання кваліфікацій, що належать до вищої освіти Європи. Цю конвенцію підписали 43 країни (Україна – в тому числі), більшість з яких сформулювали згодом принципи Болонської декларації. Наша держава стала на шлях перебудови запровадивши педагогічний експеримент у 2004 році через впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу. А з 2006 року ця система аж до ухвалення закону про вищу освіту у 2014 році стала обов'язковою в усіх вищих навчальних закладах нашої держави.

Після приєднання до Болонського процесу нашої держави аграрні заклади вищої освіти взяли в ньому активну участь. При цьому варто відзначити, що ця участь була обумовлена необхідністю розв'язання важливих проблем і запитів в організації навчального процесу обумовлених